

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 637/2023
14.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Џакула, председника већа, Јелене Ивановић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Гавра Димитријевић, адвокат из ..., против тужене Предшколске установе „Вељко Влаховић“ из Темерина, коју заступа Општинско правобранилаштво Темерин, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3720/22 од 09.11.2022. године, у седници већа одржаној 14.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3720/22 од 09.11.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2495/2021 од 08.06.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, за период од 01.06.2018. године до 31.08.2021. године, исплати укупан износ од 204.585,74 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе наведено тим ставом изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу за исплату затезне камате на сваици појединачни месечни износ од 20-ог до 21-ог у месецу за претходни месец. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 49.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до коначне исплате. Ставом петим изреке, тужиља је ослобођена обавезе плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3720/22 од 09.11.2022. године, ставом првим изреке, жалба тужиље је одбијена, а жалба тужене се усваја и преиначује првостепена пресуда тако што се одбија, као неоснован, тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да јој, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, за период од 01.06.2018. године до 31.08.2021. године, исплати укупан износ од 204.585,74 динара, са законском затезном каматом на појединачне месечне износ од доспелости до исплате, као и захтев за накнаду

трошкова парничног поступка Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију, побијајући је због погрешне примене материјалног права и погрешно и битне повреде правила поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18, 18/20) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија тужилце неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у утуженом периоду код тужене била у радном односу на радном месту ... са коефицијентом за обрачун и исплату плате 6,30. У том периоду, тужена је тужилци обрачунавала и исплаћивала зараду тако што је прописану основицу множила коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), а почев од 2001. године. Пошто је тако добијена висина основне плате у утуженом периоду била нижа од износа минималне зараде, тужена је тужилци вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па је тужилци исплаћивана плата у висини минималне зараде. У листама за обрачун плате тужилце није посебно исказана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина утужених потраживања тужилце утврђена је на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, спрам најповољнијих критеријума за туженог у тренутно важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији.

Првостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања, усвојио тужбени захтев тужилце и обавезао тужену да јој исплати предметне накнаде у износима утврђеним вештачењем, са припадајућом каматом, јер је закључио да у износу минималне зараде дефинисаном у члану 111. Закона о раду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате изражава и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, с обзиром да то право није реализовано кроз конкретну исплату.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев тужилце за исплату наведених накнада, закључујући да је право тужилце на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, прописано чланом 118. Закона о раду, реализовано као саставни део коефицијента радног места утврђеног у складу са одредбама Закона о платама у државним органима и јавним службама, те не постоји правни основ за остваривање предметног права.

Неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 88/2017... 129/2021) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3)). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 43/17, 97/20), у одредбама члана 36. став 2. одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом.

Одредбама члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а ставом 2. овог члана прописано је да висина трошкова из става 1. тачка 5) овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1) те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у основном образовању.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, тужилја је запослена у предшколској установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредаба члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним Колективним уговорима за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајна и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 43/17, 97/20). С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду тужилји исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, тужилји не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражује, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како је ревизија тужилје одбијена, одбијен је и њен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 153. и 154. став 2. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Цакула, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић